

ДИСЦИПЛІН

А

ПРАЦІ

ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА - це встановлений нормами права порядок відносин між учасниками трудового процесу, що визначає точне і неухильне виконання ними трудових функцій.

Законодавство (ст.141 КЗпП України) зобов'язує роботодавця правильно організувати роботу працівників, створювати відповідні організаційні та економічні умови для нормальної високопродуктивної роботи

ЛОКАЛЬНІ НОРМАТИВ-НІ ДОКУМЕНТИ:

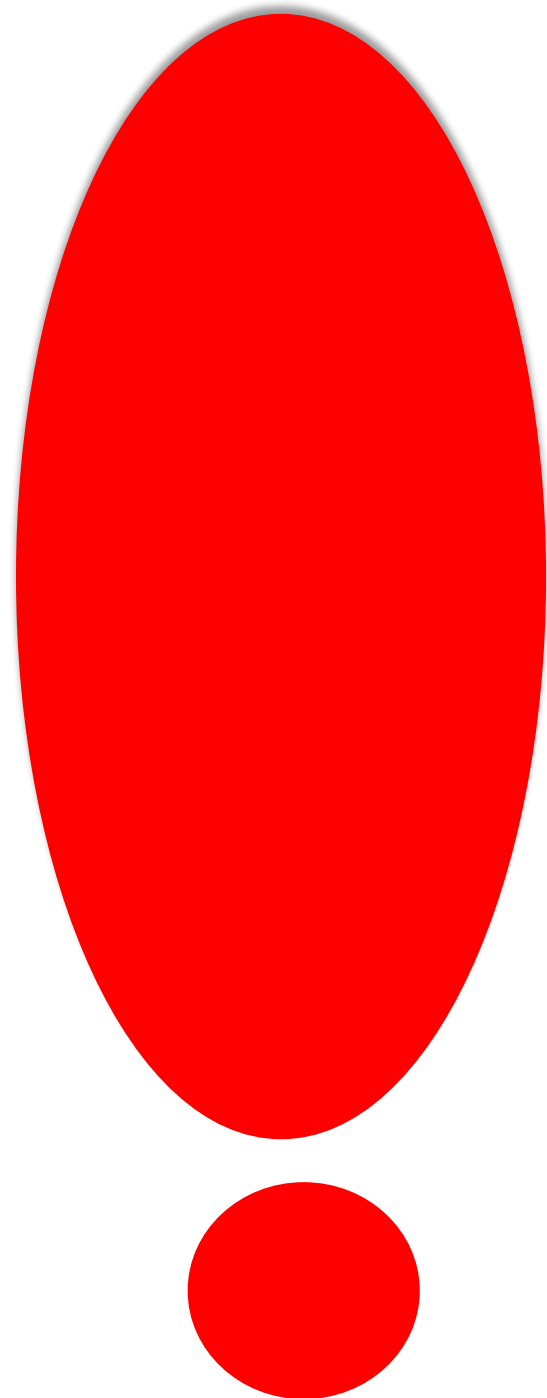
- колективний договір,
- Правила внутрішнього трудового розпорядку,
- Посадові (робочі) інструкції

**Три методи забезпечення
трудової дисципліни
(ст.140 КЗпП України):**

*П*ереконання і виховання,
*П*заохочення,
*П*покарання

Звернути увагу!

*Працівник несе
дисциплінарну
відповідальність перед
роботодавцем,
адміністративну чи
кримінальну – перед
державою в особі її
органів.*

Види дисциплінарних стягнень:

(ст.147 КЗпП України)

ДОГАНА -

дисциплінарний захід особистого немайнового характеру, полягає у негативній оцінці і засудженні поведінки працівника в трудовому колективі.

Такий моральний осуд покликаний спонукати працівника, примусити його надалі належно виконувати трудові обов'язки.

ЗВІЛЬНЕННЯ:

за систематичне порушення трудової дисципліни

• п. 3 ст. 40
КЗпП України

за прогул без поважних причин

• п. 4 ст.40
КЗпП України

за появу на роботі в стані наркотичного, токсичного або алкогольного сп'яніння

• п. 7 ст. 40
КЗпП
України

за розкрадання майна власника

• п. 8 ст. 40
КЗпП України

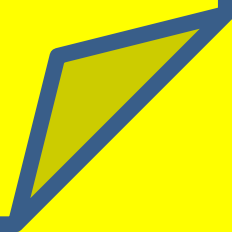
за разове грубе порушення трудової дисципліни керівними та деякими іншими працівниками

• п. 1 ст. 41
КЗпП України

за вчинення керівником підприємства винних дій, внаслідок чого заробітна плата виплачувалася невчасно або в розмірах, нижчих від встановленого законом розміру мінімальної заробітної плати

• п. 1' ст. 41
КЗпП країни

Лише заходи, зазначені в статті 147 КЗпП, є дисциплінарними стягненнями. Не вважається дисциплінарним стягненням позбавлення працівника частково чи в повному обсязі преміальних виплат. Це є заходами дисциплінарного впливу, а не стягненням.

Хто має право накладати дисциплінарні стягнення

Відповідно до частини першої
статті 147¹ КЗпП право
застосування дисциплінарного
стягнення надається тому органіві,
якому надано право прийняття на
роботу (обрання, затвердження і
призначення на посаду) певного
працівника.

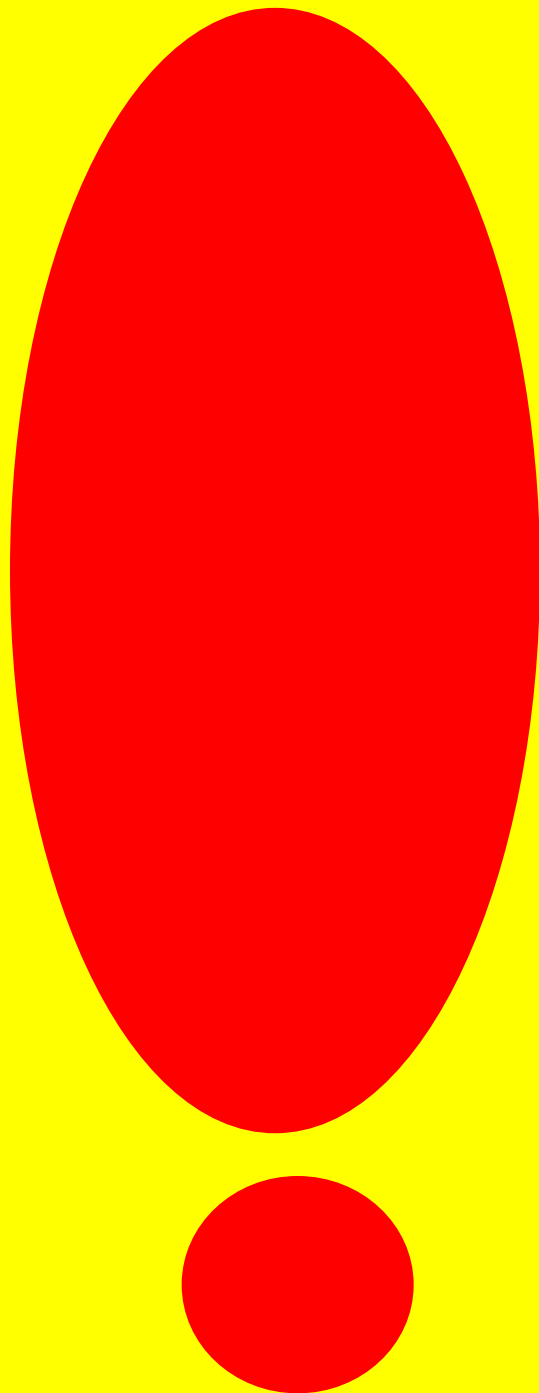
Строк застосування дисциплінарного стягнення (ст.148 КЗпП України)

не пізніше одного
місяця з дня його
виявлення, не
рахуючи часу
звільнення працівника
від роботи у зв'язку з
тимчасовою
непрацездатністю або
перебуванням у
відпустці

дисциплінарне
стягнення не
можна накладати
пізніше шести
місяців з дня
вчинення
проступку

Звернути увагу!

День виявлення
дисциплінарного проступку не
завжди може збігатися з днем
його вчинення чи днем
виявлення факту. День
виявлення проступку може
настати значно пізніше від дня
його вчинення, а також від дня
виявлення факту: пошкодження
майна власника сталося **10**
січня, факт такого пошкодження
виявлено **15 січня**, а працівника,
який внаслідок винних,
протиправних дій пошкодив

Строк застосування дисциплінарного стягнення

(ст. 148 КЗпП України)

Часто не роботодавець, а відповідні державні контрольні органи виявляють вчинення працівниками правопорушень, які визнаються дисциплінарними проступками, якщо їх вчинено в робочий час і визнано як невиконання чи неналежне виконання такими працівниками трудових обов'язків:

- порушення правил з техніки безпеки,
- пожежної безпеки,
- санітарно-епідеміологічних правил,
- розкрадання майна роботодавця,

Головний бухгалтер закладу в січні 2009 року здійснив певну фінансову операцію, а в лютому цього самого року під час перевірки КРУ було встановлено, що цю операцію проведено з порушенням фінансової дисципліни. З актом перевірки КРУ, в якому зазначено факт порушення головним бухгалтером фінансової дисципліни, керівника закладу ознайомлено 17 березня 2009 року.

День виявлення проступку, тобто день, від якого відраховувати місячний термін, протягом якого може бути застосовано дисциплінарне стягнення до головного бухгалтера?

СИТУАЦІЯ 1

Контрольно-ревізійним відділом у м. Харкові з 04.02.2014 по 21.03.2014 проведено перевірку цільового використання бюджетних коштів, виділених на утримання Харківської загальноосвітньої школи №222. (Акт контрольно-ревізійного відділу від 31.03.2014р. № 123).

Перевіркою були встановлені порушення законодавства України з обліку та витрат бюджетних грошових коштів: вибірковою інвентаризацією товарно-матеріальних цінностей виявлено лишків на суму 1152 грн. та нестачі 3095 грн.

Прокуратурою Слобожанського району м. Харкова порушено дисциплінарне провадження у відношенні завідувача господарством Сидорової Т.П.(лист від 29.04.2014).

1. Хто буде виносити догану?
2. Назвіть дату виявлення проступку.
3. Назвіть можливу дату притягнення до дисциплінарної відповідальності.

24 вересня 2014 року на уроці фізкультури з ученицею 5-а класу Томенко В.Т. трапився нещасний випадок, наслідком якого були легкі тілесні пошкодження дитини (забиття лівої руки). Вчитель, вважаючи отримані дівчинкою тілесні пошкодження незначними, не забезпечила надання їй своєчасної медичної допомоги та не повідомила про цей випадок адміністрацію закладу та батьків дитини.

Прокуратурою Слобожанського району м. Харкова розглянуто скаргу батьків учениці та порушено дисциплінарне провадження у відношенні учителя фізкультури Федорової О.О. (лист від 13 червня 2014 року №312).

Дії керівника?

Прокурору Слобожанського району

м. Харкова

Ігнатенку О.П.
Шановний Олексію Петровичу!

На Ваш лист від 13.06.2014 №321 щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності вчителя фізкультури Федорової О.О. повідомляємо:

1. Нещасний випадок з ученицею 5-а класу Томенко В.Т. стався 26.03.2014. Стаття 148 Кодексу Законів України про Працю встановлює, що дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше 6 місяців з дня вчинення проступку. Таким чином, немає законних підстав для притягнення учителя фізкультури Федорової О.О. до дисциплінарної відповідальності

ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ДИСЦИПЛІНАРНОГО СТЯГНЕННЯ:

- ✓ виявлення факту і дати здійснення проступку (певного діяння),
- ✓ встановлення особи працівника, який вчинив ці діяння,
- ✓ встановлення їх протиправності,
- ✓ встановлення вини працівника,
- ✓ виявлення шкідливих наслідків,
- ✓ встановлення причинового зв'язку між правопорушенням та шкідливими наслідками,
- ✓ вимога від порушника дисципліни надання письмових пояснень,
- ✓ видання наказу роботодавцем або уповноваженою особою,
- ✓ ознайомлення працівника з наказом.

Стаття 149 КЗпП України:

перед застосуванням
дисциплінарного
стягнення від
порушника трудової
дисципліни
роботодавець
обов'язково вимагає
письмове пояснення

Відмова порушником
трудової дисципліни
на-дати письмові
пояснення не є
перешкодою для
застосування до нього
дисциплінарного
стягнення.

У разі відмови порушником трудової
дисципліни надати письмові пояснення,
складається відповідний **акт** довільної
форми, в якому зазвичай вказують:
□ факт і обставини порушення,
□ прізвище, ім'я та по батькові особи, яка
вчинила його,
□ де, коли та за яких обставин його
вчинили,
□ які наслідки воно мало.

Обов'язково фіксується факт
відмови надання порушником
письмового пояснення

Акт підписує посадова особа, яка
склала цей акт, та не менш як два інших
працівники, які є свідками порушення і
відмови порушника дати зазначене
пояснення

АКТ

10.04.2014

М.

Дніпропетровськ

Про відмову про надання письмових пояснень Сіренком
П.В.

Ми, що нижче підписалися:

Кравченко Іван Петрович — директор Харківської загальноосвітньої школи №222, Романова Світлана Григорівна — завідувач господарством, Петрова Софія Павлівна — медична сестра, склали цей акт про таке:

Сіренку Петру Віталійовичу, двірнику Харківської загальноосвітньої школи №222, 17 квітня 2013 року о 10.00 годині директором школи запропоновано надати письмові пояснення з приводу запізнення на роботу на 50 хвилин, що мало місце 15 квітня 2013 року.

Сіренко П. В. надавати письмове пояснення з цього приводу відмовився в нашій присутності.

Підписи:

І. П. Кравченко, С. Г. Романова, С.П.Петрова

АКТ

м. Дніпропетровськ

10.04.2014

Про перебування Орленка В. П. на роботі в нетверезому стані

Ми, що нижче підписалися:

Кравченко Іван Петрович — директор Дніпропетровської загальноосвітньої школи №222, Романова Станіслава Григорівна — завідувач господарством, Петрова Софія Павлівна — медична сестра,

склали цей акт про таке:

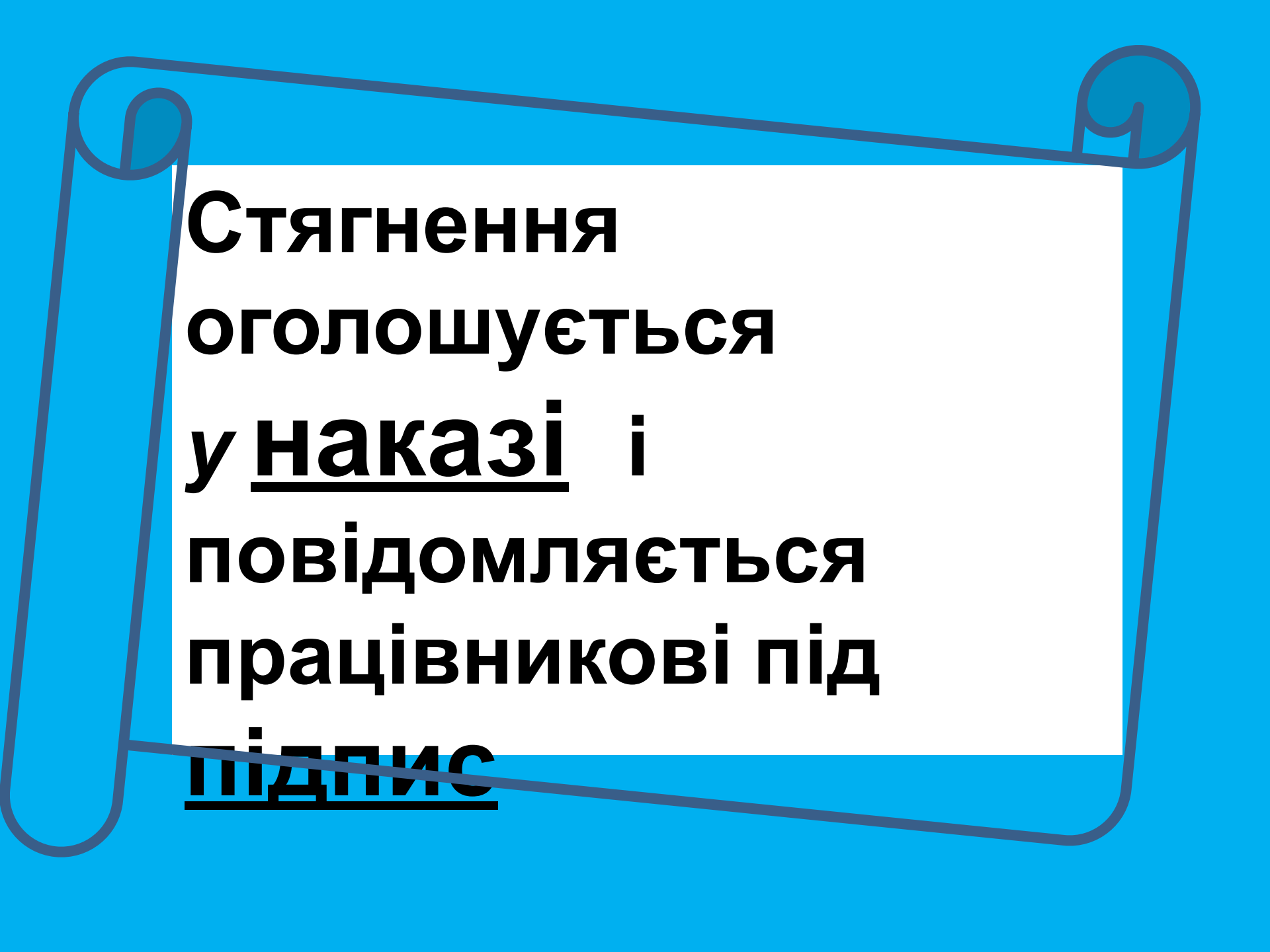
Орленко Віталій Петрович, двірник Харківської загальноосвітньої школи №222, 10 квітня 2013 року о 16.00 год. перебував на своєму робочому місці (подвір'я школи) у робочий час у стані алкогольного сп'яніння.

Стан алкогольного сп'яніння Орленка В. П. підтверджується такими ознаками: різкий запах алкоголю з рота; хитка хода; збуджений стан; нерозбірлива мова.

Факт вживання спиртних напоїв в усній формі підтвердив і сам Орленко В. П., заявивши, що він не п'яний, оскільки випив усього лише сто грамів горілки і пляшку пива.

Дати письмове пояснення з приводу перебування на роботі в нетверезому стані Орленко В. П. відмовився.

Підписи: І. П. Кравченко, С. Г. Романова, С. П. Петрова

**Стягнення
оголошується
у наказі і
повідомляється
працівникові під
підпис**

27 вересня 2013 року

№ 563-к

Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

Управлінням освіти Кіровської районної у м. Дніпропетровську ради 19.09.2013 за дорученням прокуратури Кіровського району м. Дніпропетровська (лист від 16.09.2013) була проведена перевірка фактів, викладених у скарзі батьків Овчаренко Діни, випускниці 9-в класу Харківської гімназії №333 (директор Іванова Л.М.).

Перевіркою встановлено, що під час екскурсійної подорожі учнів Дніпропетровської гімназії №333, яка відбувалась з 29.06.2013 по 04.07.2013 за маршрутом м. Дніпропетровськ – м. Москва – м. Дніпропетровськ, було затримано на кордоні у м. Белгороді неповнолітню випускницю 9-В класу Овчаренко Діну через відсутність необхідних документів для перетину кордону. Овчаренко Діна була не допущена до екскурсійної подорожі і залишилась у прикордонному пункті на території іншої держави сама, без супроводу вчителів, які продовжили подорож. Таким чином були створені небезпечні умови, які могли мати негативні

27 вересня 2013 року

№ 563-к

Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

Причина здійснення
проступку

Директором Дніпропетровської гімназії №333 Івановою Л.М. було видано наказ від 19.06.2013 №135-к "Про екскурсію до Москви", яким покладено відповідальність за життя і здоров'я учнів на чотирьох супроводжуючих осіб-вчителів гімназії. Разом з тим, внаслідок неналежної організації роботи з попередження та запобігання причин нещасних випадків в позаурочний час, не було призначено керівника групи із числа супроводжуючих та не було визначено відповідальних за повернення дітей в Україну, чим порушено п.7 Порядку організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 №1251.

Крім того, директором Івановою Л.М. не було повідомлено про факт зазначеного вище інциденту управління освіти Кіровської районної у м. Дніпропетровську ради та управління освіти

27 вересня 2013 року

Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

Таким чином, внаслідок неналежного виконання директором Дніпропетровської гімназії №333 Івановою Л.М. своїх посадових обов'язків, передбачених ст.26 Закону України „ Про освіту ” та ст.59 Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.2000 №964, були створені небезпечні умови, які могли мати негативні наслідки для життя і здоров'я дитини і призвели до її морального травмування.

Враховуючи викладене вище, подання управління освіти Кіровської районної у м. Дніпропетровську ради від 04.09.2013 № 1339, пояснення директора Дніпропетровської гімназії №333 Іванової Л.М., та керуючись ст.147-149 КЗпП України.

27 вересня 2013 року
Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

НАКАЗУЮ:

1. Івановій Людмилі Михайлівні,
директору Дніпропетровської гімназії
№333 Дніпропетровської міської ради,
оголосити догану **за неналежне
виконання своїх посадових обов'язків
щодо забезпечення охорони
дитинства, покладених на неї ст. 59
Положення про загальноосвітній нав-
чальний заклад.**

27 вересня 2013 року

Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

НАКАЗУЮ:

2. Начальнику управління освіти Кіровської районної у м. Дніпропетровську ради Федоровій Т.В.:

2.1. Довести цей наказ до відома всіх керівників закладів освіти району.

До 30.09.2013

2.2. Посилити контроль за діяльністю керівників закладів освіти району щодо забезпечення неухильного виконання законів України та нормативно-правових вимог до організації навчально-виховного процесу та забезпечення охорони дитинства у закладі.

27 вересня 2013 року

Про притягнення до дисциплінарної
відповідальності Іванової Л.М.

НАКАЗУЮ:

3. **Директору Дніпропетровської гімназії №333 Івановій Л. М.** посилити контроль за організацією навчально-виховного процесу та забезпеченням вимог охорони дитинства у закладі.
4. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Начальник управління освіти
Петрова

Т.П.

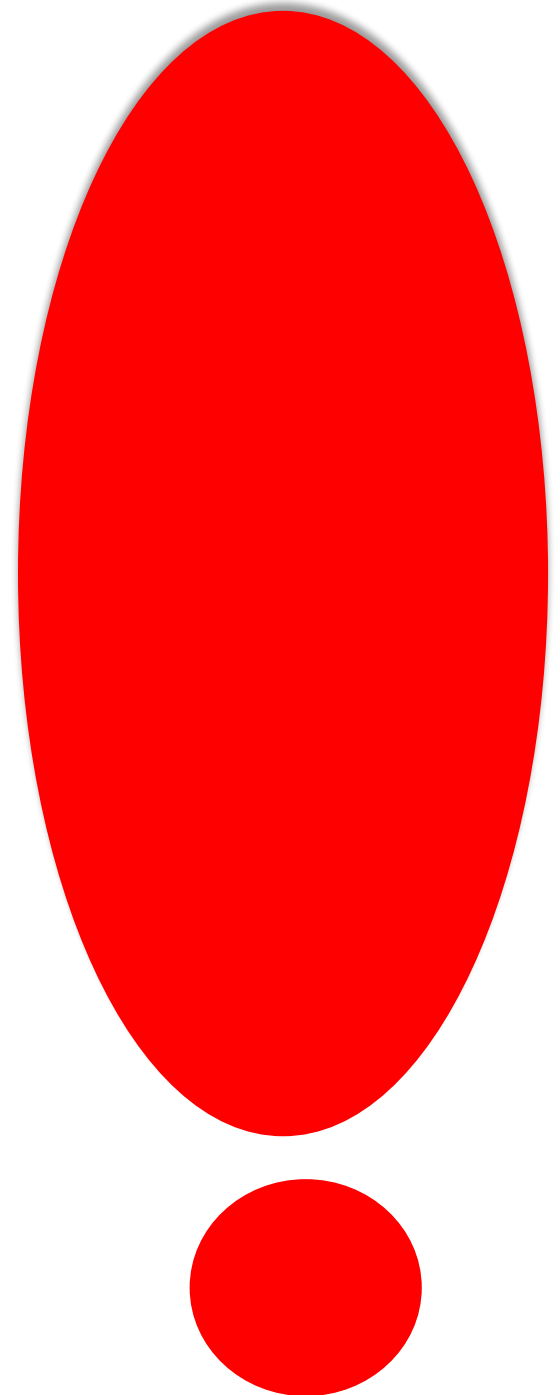
З наказом ознайомлена _____ (Підпис, дата)

За кожне порушення трудової дисципліни може бути застосовано лише одне дисциплінарне стягнення.

Не можна за прогул оголосити догану і звільнити з роботи. Проте матеріальна відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, або адміністративне стягнення не є ще одним дисциплінарним стягненням.

Звернути увагу!

*Не можна притягти до
дисциплінарної
відповідальності за
невиконання явно
незаконного
розпорядження
адміністрації, а також
за відмову виконувати
роботу, не передбачену
трудовим договором.*

Відповідно до статті 152 КЗпП замість накладення дисциплінарного стягнення роботодавець має право передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу. Право вибору виду дисциплінарного стягнення, що застосовується до порушника трудової дисципліни, залишається також за роботодавцем.

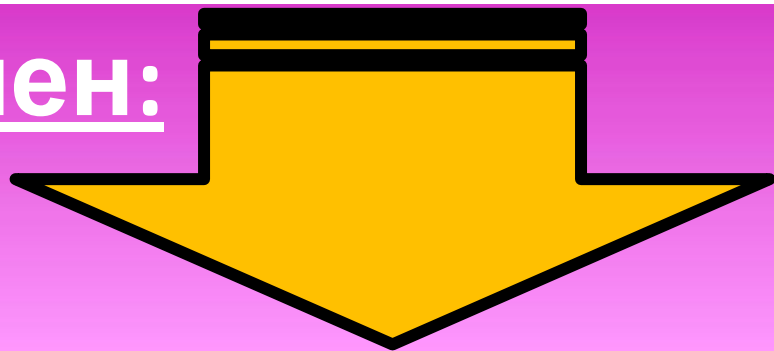
Притягувати до дисциплінарної відповідальності працівника за вчинення ним дисциплінарного проступку —

це право, а не обов'язок

роботодавця

2. Враховуючи, що статтею 152 КЗпП України передбачено право власника або уповноваженого ним органу замість накладення стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу, питання про необхідність посилення контролю за збереженням життя та здоров'я дітей, проведення застережних заходів у цьому напрямку, у тому числі неухильного виконання вимог Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, буде розглянуте на педагогічній нараді 23 травня 2005 року.

Відповідно до статті 149 КЗпП
України, роботодавець,
обираючи вид стягнення,
повинен:

- Ураховувати ступінь тяжкості вчиненого проступку,**
- Заподіяну працівником шкоду,**
- Обставини, за яких вчинено проступок,**

Звернути увагу!

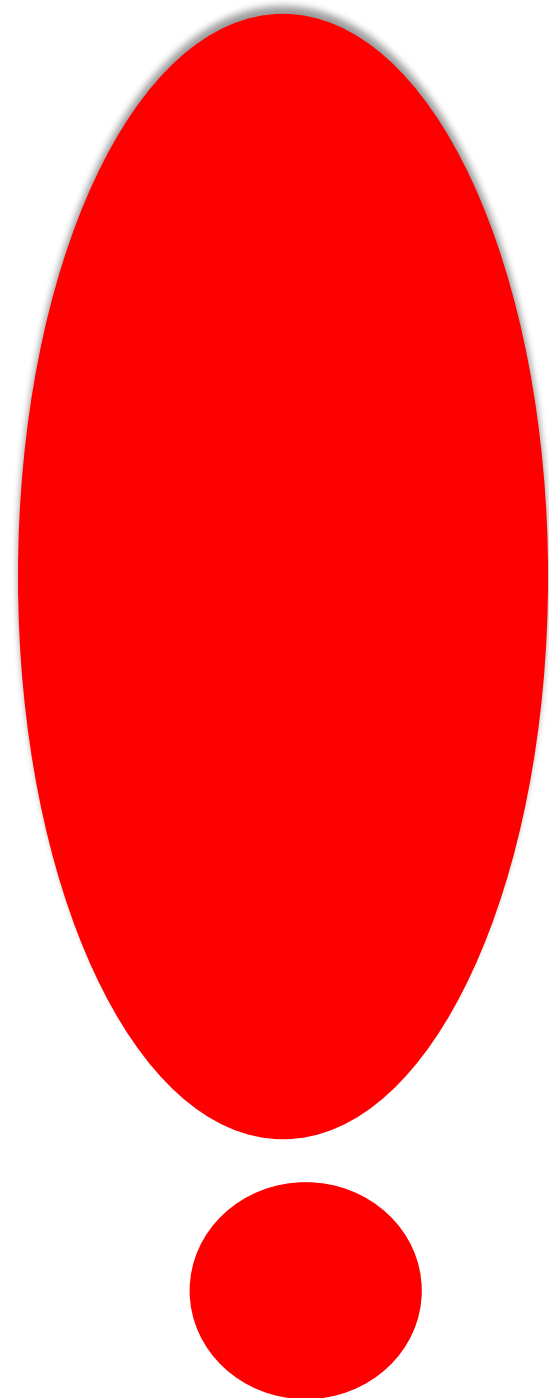
*Дисциплінарне стягнення,
на відміну від заохочення,
до трудової книжки
не заноситься.*

Законодавство

(ст. 150 КЗпП України)

передбачає можливість
оскарження дис-
циплінарного стягнення:

✓ в комісії із трудових
спорів,

СИТУАЦІЯ 3

29 грудня 2008 року учитель математики Іванов Б.К. прийшов на роботу із запізненням, без відома директора школи був відсутній на педагогічній нараді з 9-00 до 11-15 . Письмові пояснення з цього приводу надавати відмовився.

СИТУАЦІЯ 4

18 червня 2008 року прибиральниця приміщень Петрова Т.І. без відома директора школи була відсутня на робочому місці з 11-15 до 12-05 та з 14-00 до 14-25. Пояснила це сімейними обставинами.

- Про притягнення до дисциплінарної
- відповідальності Іванова Б.К.
-

СИТУАЦІЯ 3

29 грудня 2008 року учитель математики Харківської загальноосвітньої школи №333 Іванов Б.К. прийшов на роботу із запізненням, без відома директора школи був відсутній на засіданні педагогічної ради з 9-00 до 11-15 (акт від 29.12.2008). Письмові пояснення з цього приводу надавати відмовився. Про дату і час проведення педради був повідомлений завчасно під підпис.

Виходячи із зазначеного вище, враховуючи подання директора Харківської загальноосвітньої школи №333 Ткаченко А.С., акт від 29.12.2008 про відсутність Іванова Б.К. на робочому місці та керуючись ст.ст. 147-149 КЗпП України,

- НАКАЗУЮ:
- 1. Іванову Борису Костянтиновичу, вчителю математики Харківської загальноосвітньої школи №333, оголосити догану за порушення трудової дисципліни (відсутність на робочому місці без поважних причин 29.12.2008 з 9:00 до 11:15).
- 2. Гнатенко П.П., головному бухгалтеру управління освіти Слобожанської міської ради, забезпечити утримання із заробітної плати Іванова Б.К. за відсутність на робочому місці 29.12.2008 року з 9-00 до 11-15.
- 3. Директору Харківської загальноосвітньої школи №333 Ткаченко А.С.:
 - 3.1.Посилити контроль за дотриманням Правил внутрішнього трудового розпорядку працівниками закладу.
 - 3.2.Довести цей наказ до відома працівників Харківської загальноосвітньої школи №333 .
- 4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.
-

Начальник управління освіти

О.І. Борисенко

З наказом ознайомлений:

СИТУАЦІЯ 3

- Про притягнення до дисциплінарної
- відповідальності Іванова Б.К.
- 29 грудня 2008 року учитель математики Харківської загальноосвітньої школи №333 Іванов Б.К. прийшов на роботу із запізненням, без відома директора школи був відсутній на засіданні педагогічної ради з 9-00 до 11-15 (акт від 29.12.2008). Письмові пояснення з цього приводу надавати відмовився. Про дату і час проведення педради був повідомлений завчасно під підпис.
- Виходячи із зазначеного вище, враховуючи службову записку директора Харківської загальноосвітньої школи №333 Ткаченко А.С., акт від 29.12.2008 про відсутність Іванова Б.К. на робочому місці та керуючись ст.ст. 147-149 КЗпП України,

НАКАЗУЮ:

1. Іванову Борису Костянтиновичу, вчителю математики Харківської загальноосвітньої школи №333, оголосити догану за порушення трудової дисципліни (відсутність на робочому місці без поважних причин 29.12.2008 з 9:00 до 11:15).
2. Гнатенко П.П., головному бухгалтеру управління освіти Слобожанської міської ради, забезпечити грошове утримання із заробітної плати Іванова Б.К. за відсутність на робочому місці 29.12.2008 року з 9-00 до 11-15.
3. Директору Харківської загальноосвітньої школи №333 Ткаченко А.С.:
 - 3.1.Посилити контроль за дотриманням Правил внутрішнього трудового розпорядку працівниками закладу.
 - 3.2.Довести цей наказ до відома працівників Харківської загальноосвітньої школи №333 .
4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Начальник управління освіти

О.І. Борисенко

З наказом ознайомлений:

- Про притягнення до дисциплінарної
- відповідальності Петрової Т.І.
-

СИТУАЦІЯ 4

18 червня 2008 року прибиральниця приміщень Петрова Т.І. без відома директора школи була відсутня на робочому місці з 12-15 до 13-00 та з 14-00 до 14-25 (акт від 18.06.2008). Пояснила це сімейними обставинами.

Виходячи із зазначеного вище, враховуючи службову записку заступника директора з господарської роботи Ткаченко А.С., акт від 18.06.2008 про відсутність Петрової Т.О. на робочому місці, пояснення Петрової Т.О. від 19.06.2008 та керуючись ст.ст. 147-149 КЗпП України,

- **НАКАЗУЮ:**
- 1. Іванову Борису Костянтиновичу, вчителю математики Харківської загальноосвітньої школи №333, оголосити догану за порушення трудової дисципліни (відсутність на робочому місці без поважних причин 29.12.2008 з 9:00 до 11:15).
- 2. Гнатенко П.П., головному бухгалтеру управління освіти Слобожанської міської ради, забезпечити утримання із заробітної плати Іванова Б.К. за відсутність на робочому місці 29.12.2008 року з 9-00 до 11-15.
- 3. Директору Харківської загальноосвітньої школи №333 Ткаченко А.С.:
 - 3.1.Посилити контроль за дотриманням Правил внутрішнього трудового розпорядку працівниками закладу.
 - 3.2.Довести цей наказ до відома працівників Харківської загальноосвітньої школи №333 .
- 4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.
- Начальник управління освіти
- З наказом ознайомлена:

О.І. Борисенко

СИТУАЦІЯ 4

- Про притягнення до дисциплінарної
- відповідальності Петрової Т.І.
- НАКАЗУЮ:

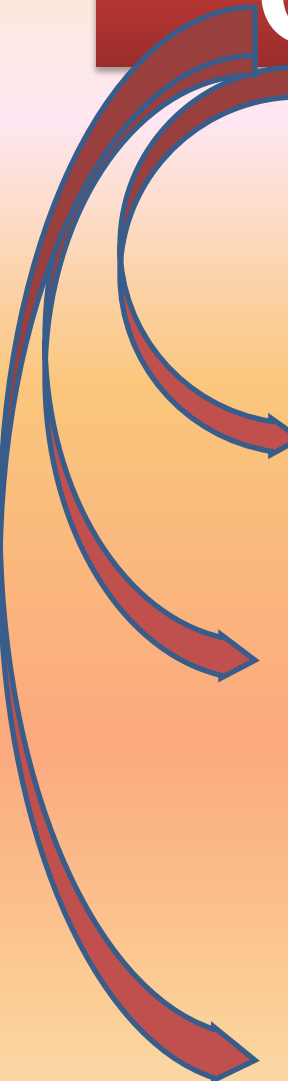
1. Петровій Тетяні Іванівні, прибиральниці приміщень, оголосити догану за порушення трудової дисципліни (відсутність на робочому місці без поважних причин 18.06.2008 з 12:15 до 13:00 та з 14:00 до 14:25).
2. Заступнику директора з господарської роботи Ткаченко А.С.:
 - 3.1.Посилити контроль за дотриманням Правил внутрішнього трудового розпорядку обслуговуючим персоналом закладу.
 - 3.2. Надати до бухгалтерії управління освіти Слобожанської районної у м. Харкові ради необхідні документи для грошового утримання із заробітної плати Петрової Т.І. за відсутність на робочому місці 18.06.2008 з 12:15 до 13:00 та з 14:00 до 14:25.
 - 3.3.Довести цей наказ до відома працівників Харківської загальноосвітньої школи №333 .
3. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор школи

О.І. Борисенко

З наказом ознайоmlена:

Ст.151 КЗпП України

Якщо протягом року з дня накладення дисциплінарного стягнення працівника не буде піддано новому дисциплінарному стягненню, то він вважається таким, що не мав дисциплінарного стягнення.

Якщо працівник не допустив нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник, то стягнення може бути зняте до закінчення одного року.

Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ**